

آینده اپوزیسیون ترکیه

در ۱۹ مارس، اکرم امام‌اوغلو، شهردار استانبول به اتهام فساد مالی و سوءاستفاده از سمت دولتی خود در بازداشت موقت قرار گرفت. دو روز بعد، دستگیر شد. این تاریخ‌ها معنای قابل‌توجهی دارند چون قرار بود در ۲۳ مارس، حزب اصلی مخالف ترکیه، حزب جمهوری‌خواه خلق نامزد ریاست‌جمهوری خود برای رقابت‌های اولیه انتخابات ۲۰۲۸ را انتخاب کند. امام‌اوغلو تنها نامزد این حزب بود. مفهوم آن گمانه‌زنی‌های گسترده‌ای را در میان مردم رقم زد که انگیزه این بازداشت را تمایل به حذف رقیب قدر ریاست‌جمهوری می‌دیدند تا بر خورد با فساد.

از زمان دستگیری امام‌اوغلو، ترکیه شاهد اعتراضات سراسری بوده که به‌تدریج از تعداد آنها کاسته شد. این رخدادها حزب رقیب را از نظر اخلاقی و سیاسی تقویت می‌کرد. حزب جمهوری‌خواه خلق حالا مومنتوم سیاسی خود را پیدا کرده. با این حال، حفظ این مومنتوم تا سه سال آینده کار بسیار سخت و دشواری خواهد بود. اتفاقات بسیاری به این بستگی دارد که اپوزیسیون چقدر بتواند بستری برای انرژی که از دستگیری امام‌اوغلو به روندها و روایت‌های سیاسی تزریق شد، ایجاد کند و در عین حال فاز جدید سیاست‌های ترکیه را هدایت کند.

سه مسئله مهم وجود دارد: چگونگی رسیدگی به مسئله نامزدی ریاست‌جمهوری، تضمین اینکه حزب جمهوری‌خواه خلق و نامزد آن می‌توانند افراد بیشتری فراتر از پایگاه اجتماعی سنتی خود جلب کنند و اینکه چگونه باید از سیاست‌های هویتی اجتناب کرد و بر مسائل حاکمیتی وسیاستی متمرکز شد.

مدت‌ها بود که اپوزیسیون ترکیه از نداشتن یک نامزد کارآمد برای به چالش کشیدن رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه در انتخابات رنج می‌برد. رهبران پیشین حزب جمهوری‌خواه خلق، دنیز بایکال و کمال قلیچ‌داراوغلو، کاریزم‌ای کافی و جذابیت شخصی نداشتند، با این حال اپوزیسیون بایپوستن قلیچ‌داراوغلو ۴۸درصد از آراء را در دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۳ کسب کرد. اما پس از پیروزی‌های اپوزیسیون در انتخابات‌های محلی در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۴، شرایط تغییر کرد. شهرداران استانبول و آنکارا، اکرم امام‌اوغلو و منصور یلواش به ترتیب، به‌عنوان شخصیت‌های سیاسی محبوب با جذابیت ملی ظهور کردند. اوگور اوزل، رئیس کنونی حزب جمهوری‌خواه خلق، دست‌کم از زمان دستگیری امام‌اوغلو هم همینطور. به‌جای کمبود گزینه‌های مهم، معمای اخیر حزب جمهوری‌خواه خلق این است که چگونه حضور چندین نامزد احتمالی را مدیریت کند و از ظهور رقابت‌های داخل حزبی جلوگیری کند.

با این وجود، امام‌اوغلو با وجود آنکه رئیس این حزب نبوده به‌عنوان رهبر اپوزیسیون عمل کرد. پیش از دستگیری، گزینه اپوزیسیون برای نامزدی ریاست‌جمهوری به‌نظر به او نزدیک بود. با وجود دستگیری، حزب جمهوری‌خواه خلق امام‌اوغلو را به‌عنوان نامزد ریاست‌جمهوری اعلام کرد.

دستگیری و لغو مدرک دانشگاهی (که از نیازمندی‌ها برای ریاست‌جمهوری در ترکیه است) امام‌اوغلو ممکن است مانع شرکت او در انتخابات شود. در این صورت، مسئله این است که چه کسی نامزد حزب جمهوری‌خواه خلق خواهد شد. تلاش‌ها برای توافق بر سر نامزد جانشین می‌تواند به رقابت درون حزبی و حتی چنددستگی منجر شود.

در این مرحله، اوزل، رهبر حزب جمهوری‌خواه خلق شانس بیشتری برای جایگزینی دارد. عملکرد سیاسی او از زمان دستگیری قوی بوده است. علاوه بر آن، در نشست فوریته این حزب که در ۶ آوریل برگزار شد او قدرت خود را تثبیت کرد.

حزب جمهوری‌خواه خلق و نامزد ریاست‌جمهوری آن برای پیروزی در انتخابات باید بتوانند فراتر از پایگاه رای‌دهندگان سنتی حزب را جذب کنند. برای مدت‌ها میزان رای این حزب حدود ۲۰ تا ۲۵درصد بوده. این حزب نتوانسته گروه‌های اجتماعی مانند کردها و محافظه‌کاران را به خود جلب کند. برای دولت این به‌معنای حضور اپوزیسیونی است که توانایی کافی برای به چالش کشیدن قدرت آن را ندارد. قلیچ‌داراوغلو، رئیس پیشین حزب جمهوری‌خواه خلق تلاش‌هایی برای گسترده‌تر کردن پایگاه اجتماعی حزب با تمرکز بر جلب کردها و محافظه‌کاران انجام داد.

با این حال این شرایط در سال‌های اخیر تغییر کرده است. امام‌اوغلو و یلواش پیشینه سنتی حزب جمهوری‌خواه خلق را ندارند، این سیاست را به چالش کشیده‌اند. یلواش می‌تواند ملی‌گرایان و برخی از محافظه‌کاران را جلب کند و امام‌اوغلو می‌تواند برای کردها و بخش دیگری از محافظه‌کاران جذاب باشد. در شرایطی که امام‌اوغلو در زندان است مسئله این است که اپوزیسیون چگونه می‌تواند این روند را به پایان برساند.

یاسمن طاهریان

خبرنگار گروه بین‌الملل

ایالات متحده آمریکا و اوکراین روز چهارشنبه، ۳۰ آوریل توافق‌نامه‌ای را امضا کردند که طبق آن آمریکا در آینده سهمی از درآمد حاصل از منابع طبیعی اوکراین خواهد داشت؛ توافقی که کی‌یف امیدوار است بتواند با آن راه را برای ادامه کمک‌های آمریکا هموار کند. براساس این توافق اوکراین نیمی از سرمایه نفت، گاز و مواد معدنی خود را در آینده به آمریکا می‌دهد. این توافق پس از ماه‌ها مذاکرات پرتنش، از جمله مشاجره لفظی ترامپ و جی‌دی‌ونس، معاون رئیس‌جمهور، با ولودیمیر زلنسکی در کاخ سفید، بالاخره امضا شد و گامی رو به جلو در تلاش‌های ترامپ برای پایان دادن به جنگ سه‌ساله روسیه و اوکراین به‌شمار می‌رود. بعضی‌ها این توافق را برگ برنده‌ای برای ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین دانستند. سوال اینجاست که این توافق چه تعریفی از روابط آمریکا و اوکراین ارائه می‌دهد؟ در ابعاد بزرگتر آیا می‌تواند به مذاکرات پایان دادن جنگ روسیه و اوکراین کمک کند؟ چه کسی پیشنهاد این توافق را داد و چرا توافق بر سر شروط آن طول کشید؟ روسیه چه واکنشی به این توافق دارد؟

جرمی بوئن، خبرنگار بخش بین‌الملل بی‌بی‌سی جهانی می‌گوید، زمانی که این توافق ۹ صفحه‌ای را می‌خوانید لحن قانون‌مآبانه آن توجه شما را جلب می‌کند اما نکته اصلی آن همانگونه که بولیو سوپردنکو، وزیر اقتصاد اوکراین که معاون نخست‌وزیر هم هست و این قرارداد را امضا کرد، می‌گوید، این توافق خوبی برای اوکراین است که طبق آن مالکیت تام و کنترل کامل منابع انرژی در اختیار این کشور باقی خواهد ماند و یک همکاری مشترک میان اوکراین و آمریکا محسوب می‌شود. به گفته سوپردنکو، در واقع دارایی ملی این کشور حفظ خواهد شد. سوپردنکو گفت که در این توافق هیچ صحبتی از بازپرداخت بدهی اوکراین به آمریکا نشده اما به گفته جرمی بوئن در این قرارداد بندی هست که می‌گوید اگر آمریکایی‌ها پس از اجرایی شدن این توافق، تجهیزات نظامی بیشتری برای اوکراین بفرستند، ارزش آن به اندازه میزان مشارکت آمریکا در پروژه‌های اوکراین محاسبه می‌شود. این یعنی کمک‌های نظامی مجانی تمام نمی‌شوند.

می‌توان گفت غایب بزرگ این توافق تضمین‌های امنیتی است که اوکراینی‌ها از همان اول می‌خواستند. به گفته بوئن اوکراینی‌ها این امید را دارند که ترامپ و آمریکا به‌نوعی تعهدی درازمدت به موجودیت اوکراین به عنوان کشوری مستقل داشته باشند که این مسئله‌ای قابل بحث است. چون به باور بوئن اگر ناگهان اوکراین نتواند به‌طور کامل مستقل شود یا اگر روسیه طی توافقی در آینده اراضی بیشتری از اوکراین را تصرف کند یا عملیات نظامی موفقیت‌آمیزی انجام دهد، آیا آمریکایی‌ها می‌توانند درباره مواد معدنی کمیاب که بسیاری از این منابع در مناطق جنگی قرار دارند یا در اراضی حفر شده‌اند که ارتش روسیه حالا تحت کنترل خود درآورده، با مسکو به توافق برسند؟ بوئن بر این باور است که سرمایه‌گذاری، لزوماً ضمانت امنیتی نیست. تجربه بوئن از جنگ‌های بسیار در طی سال‌ها نشان می‌دهد زمانی که درگیری آغاز می‌شود، کشورها و کمپانی‌های چندملیتی از جمله آمریکایی‌ها تمام تلاش خود را می‌کنند تا افراد مستقر در آن منطقه را خارج کنند و هر چه زودتر به نقطه امنی منتقل کنند، وگرنه امکان ندارد که کارکنان در آنی تجهیزات خود را زمین بگذارند، اسلحه به دست بگیرند و به شبه‌نظامیان بپیوندند.

آمریکا این توافق را صندوق بازپرداخت کمک‌های

می‌توان گفت غایب بزرگ این توافق تضمین‌های امنیتی است که اوکراینی‌ها از همان اول می‌خواستند. اوکراینی‌ها این امید را دارند که ترامپ و آمریکا به‌نوعی تعهدی درازمدت به موجودیت اوکراین به عنوان کشوری مستقل داشته باشند که این مسئله‌ای قابل بحث است. اگر ناگهان اوکراین نتواند به‌طور کامل مستقل شود یا اگر روسیه طی توافقی در آینده اراضی بیشتری از اوکراین را تصرف کند یا عملیات نظامی موفقیت‌آمیزی انجام دهد، آیا آمریکایی‌ها می‌توانند درباره مواد معدنی کمیاب که بسیاری از این منابع در مناطق جنگی قرار دارند یا در اراضی حفر شده‌اند که ارتش روسیه حالا تحت کنترل خود درآورده، با مسکو به توافق برسند؟

نظامی خود به اوکراین می‌بندد. اما نمی‌توان گفت که این توافق ضمانتی برای ارسال تسلیحات بیشتر ارائه می‌دهد چون این موضوع به همین صراحت در این توافق ذکر نشده است. با اینکه گفته شده «اگر» سلاح‌های بیشتری فرستاده شود اما تضمینی برای آن وجود ندارد. این قرارداد، آمریکا یعنی دولت ترامپ و جانشین‌های او در آینده را به اوکراین و آینده این کشور مقید می‌کند چون توسعه زیرساخت‌های لازم در ۴ سال آینده به سرانجام نخواهد رسید. به گفته بوئن علاوه بر آنکه جنگ هنوز ادامه دارد، به این فکر کنید که حفاری معدن زغال‌سنگ چند سال طول می‌کشد. بهره‌برداری از این معادن به شیوه‌ای که آمریکا در نظر دارد نیازمند میلیاردها دلار سرمایه‌گذاری است. این همان دلیل دیگری است که اوکراینی‌ها از مشارکت آمریکایی‌ها خشنودند چون برخلاف آمریکایی‌ها، اوکراینی‌ها این سرمایه را ندارند.

خیلی‌ها این توافق را اقدامی به نفع اوکراین و عده‌ای دیگر آن را به نفع روسیه می‌دانند. از یک نظر این توافق نشان‌دهنده آن است که روابط اوکراین و آمریکا رو به بهبودی است که بعد ترامپ شخصاً آن را به هم زد و گفت که اوکراین شریک ضعیف‌تری نسبت به روسیه است. بنابراین می‌توان گفت که ترامپ دو گام به سمت اوکراین برمی‌دارد و یک گام به سمت روسیه.

ترامپ همیشه به افراد بزرگ با کیف پول بزرگ و قدرت زیاد احترام می‌گذارد و به گفته بوئن با اینکه این توافق به امضا رسیده، به این معنی نیست که برقراری دوباره روابط آمریکا با مسکودر اولویت‌های ترامپ قرار ندارد چون اگر رئیس‌جمهور آمریکا سودای معامله‌بستن و رسیدن به منابع طبیعی کمیاب را داشته باشد، روسیه، بزرگ‌ترین کشور جهان با منابع معدنی عظیم و بهره‌برداری نشده‌ای است که می‌تواند اوکراین را در سایه قرار دهد. بوئن می‌گوید زمانی که ترامپ درباره این مسائل صحبت می‌کند می‌توانید نماد دلار را در ذهن او ببینید. به گفته بوئن، ترامپ پیشتر هم درباره این مسئله صحبت کرده و گفته است که اگر روند عادی‌سازی روابط دو کشور انجام‌شود، تحریم‌ها برداشته می‌شوند، آمریکا و روسیه می‌توانند با یکدیگر معامله کنند، پروازهای مستقیم بین دو کشور برقرار شود و در نتیجه انواع و اقسام فرصت‌ها برای کسب و کارهای آمریکایی فراهم خواهد شد.

بوئن به نکته‌ای تاریخی هم اشاره می‌کند که آمریکا سابقه در خواست دریافت بدهی‌های جنگی را دارد. آمریکایی‌ها حساب و کتاب می‌کنند و پول خود را پس می‌گیرند. سال ۲۰۰۶ بریتانیا آخرین بخش از بدهی خود از جنگ جهانی دوم را هم به کانادا و هم به آمریکا پرداخت کرد.

در داخل آمریکا، بیش از یک سال است که جمهوری‌خواهان بر سر اوکراین با یکدیگر به توافق نمی‌رسند؛ قانون‌گذاران همسوی ترامپ از ادامه مشارکت در جنگ تردید دارند و جنگ‌طلبان امنیت ملی می‌خواهند با حملات ادامه‌دار روسیه مقابله کنند. اما چند نفر از جمهوری‌خواهان

قراردادی بد

درباره امضای توافق مواد معدنی آمریکا

در کنگره آمریکا روز پنجشنبه به مجله تایم گفتند که این توافق خواسته‌های هر دو طرف را برآورده می‌کند: مسیری برای حمایت ادامه‌دار که می‌توان با آن یا به‌عنوان قرار کاری یا مسئولیت اخلاقی یا هر دو، نظر رای‌دهندگان را جلب کرد. این توافق به آمریکا امکان می‌دهد که در تمام پروژه‌های نفت، گاز و مواد معدنی جدید و ساخت زیرساخت‌ها در داخل اوکراین، ۵۰ درصد سهم داشته باشد و از آن در صندوقی برای خریدهای سیستم‌های تسلیحاتی اوکراین از آمریکا استفاده خواهد شد. بندهای این توافق همچنان باید در پارلمان اوکراین به تصویب برسد.

از سال ۲۰۲۲ و آغاز حمله روسیه به اوکراین، آمریکا بیش از ۷۷ میلیارد دلار کمک‌های نظامی به اوکراین ارسال کرد. در ماه‌های اخیر، ترامپ و جمهوری‌خواهان کنگره آمریکا از ارسال کمک‌های نظامی و اشتراک اطلاعات به اوکراین جلوگیری کردند تا اوکراین را تحت فشار دهند الحاق اراضی به روسیه را در ازای توافقی برای آتش‌بس بپذیرد اما با ادامه حملات مرگبار به کی‌یف در طول مذاکرات به‌نظر می‌رسد ولادیمیر پوتین شانس خود را از دست داده باشد، ترامپ را ناامید کرده باشد تا نشان دهد که ترامپ چقدر نفوذ کمی در قبال رهبر روسیه دارد. با اینکه این توافق هیچ نوعی از تضمین امنیتی را تأمین نمی‌کند اما در عمل به ترامپ و متحدانش دلیل و منطقی برای ادامه کمک‌های آمریکا فراهم می‌کند. جونی ارنست، سناتور ایالت آیوا این توافق را «پیشرفت غیرمنظره بزرگی» می‌داند که ترامپ می‌تواند به مردم آمریکا بگوید، اوکراینی‌ها پول مالیات‌دهندگان را پس خواهند داد و «ما می‌توانیم همچنان کمک‌های نظامی خود را برای دفاع از چیزی که واقعاً در آن سرمایه‌گذاری کردیم، ادامه دهیم.» مدیریت صندوق سرمایه‌گذاری مشترک آمریکا و اوکراین بر عهده هر دو کشور خواهد بود و به گفته مقامات دولت آمریکا از درآمدهای ناشی از پروژه‌های آینده انرژی و مواد معدنی به‌ویژه آنهایی که به ذخایر عظیم لیتیوم، تیتانیوم و مواد معدنی کمیاب مربوط است، تشکیل می‌شود.

هنوز توافق آتش‌بس موقتی ۳۰ روزه که اوکراین و آمریکا پیگیری می‌کنند و پایان جنگی که بخش بزرگی از جهان به دنبال آن است، هنوز به دست نیامده. بوئن می‌گوید، هم پوتین و هم زلنسکی می‌خواهند روند صلح را به تأخیر بیندازند و تمام جزئیات را مهندسی کنند تا اگر ترامپ که مسائل دیگری نیز برای حل و فصل دارد تصمیم بگیرد از برقراری صلح میان آنها فاصله بگیرد و توافق به هم بخورد، هر کدام بتوانند طرف مقابل را متهم کنند. مسئله دوم مراسم یادبود جنگ جهانی دوم است که چند روز دیگر در مسکو برگزار خواهد شد. پوتین مقامات چین و بسیاری دیگر را برای شرکت در این مراسم دعوت کرده است. رسانه‌های اوکراینی پیشنهاد می‌کنند که این مراسم یک هدف مشروع است

گتس AP